

Eva Hahnová / Hans Henning Hahn:

Legends, mýtus a dějiny: Pojem vyhnání v německé paměti

Praha: Nakladatelství Academia 2023

Kniha Evy Hahnové a Hanse Henninga Hahna analyzuje německý pojem „vyhnání Němců“ jako jedno z nejspornějších témat německých moderních dějin, jehož významnou součástí tvoří i poválečný odsun Němců z Československa.

Po stopách dodnes kolujících legend, které vyústily do mýtu o údajném poválečném vyhnání Němců ze střední a východní Evropy, osvětluje tato studie hromadná přesídlování a nucené evakuace německého civilního obyvatelstva z let 1939-1949 jako doposud zamlčovanou formu masových zločinů nacistického režimu stejně tak, jako tehdejší reakce spojeneckých mocností na tyto přesuny německého obyvatelstva. Zároveň se věnuje i vzniku jejich rozhodnutí o poválečném přesídlení Němců z Polska, Československa a Maďarska. Analýza různorodých zkušeností „vyhnanců“ pak osvětluje okolnosti a provádění jak válečných, tak poválečných přesídlování a objasňuje různé formy německého vzpomínání na vyhnání. Dílo tak v mnoha případech opravuje četné, dodnes živé legendy z poválečné doby a vrhá nové světlo na četné dosud nevyjasněné události. Čtenářům poskytuje dílo nový detailní obraz dění souhrnně chybně označovaného jako „vyhnání“, a tedy i historického kontextu, v němž došlo k odsunu Němců z Československa. Viz [Legends, mýtus a dějiny. Pojem vyhnání v německé paměti – Academia](#)

Kniha je českým vydáním německé studie z roku 2010 (viz www.bohemistik.de/zgv.html s odkazy na recenze). Český informoval o jejím původním německém vydání obsírně Petr Šafařík v časopise *Soudobé dějiny* v roce 2013 (viz [Die Vertreibung im deutschen Erinnern — recensio.net](#))

Kniha začíná zjištěním m.j. následujících nejasností a dezinformací ohledně poválečného tzv. vyhnání Němců ze střední a východní Evropy v moderní německé historiografii a paměti, jejichž vznik a přetrvávání do dnešních dnů dílo stopuje, vysvětluje a koriguje:

„Nejvyšší představitel německé katolické církve, kardinál Lehmann, se při vzpomínce na konec druhé světové války během ekumenické bohoslužby 8. května 2005 zmínil také o vyhnání. Postupimská konference Velké trojky podle něj ‚legitimovala příšerný útěk a vyhnání pěti milionů lidí, z nichž půl milionu zahynulo‘. Projev otiskl mnichovský list *Sudetendeutsche Zeitung*, přičemž redakce text upravila a informovala, že kardinál Lehmann hovořil o ‚úteku a vyhnání 15 milionů lidí‘. Pokud se zvědavý čtenář pokusil zjistit, který z údajů je správný, jeho zmatení se ještě zvětšilo, neboť ve vědeckém sborníku německých historiků z roku 2004 stojí: ‚Bezprecedentní proces smluvně regulovaných přesunů obyvatel si vyžádal několik stovek tisíc mrtvých a postihl asi dvanácti milionů lidí.‘ Naopak v jiném svazku se tvrdí: ‚Celková bilance obyvatel, které po skončení nacistické nadvlády postihl útěk a vyhnání, činí 16 milionů [...]. Na útěku a při vyhnání přišlo o život kolem dvou milionů Němců.‘